

Received-Makale Geliş Tarihi 25.01.2026
Published-Yayınlanma Tarihi 31.03.2026
Volume-Cilt (Issue-Sayı), ss/pp 13 (129),520-528

Research Article /Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.19341358

Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül Hamamcı
<https://orcid.org/0000-0002-6005-2158>

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Bucak Emin Gülmez Teknik Bilimler MYO, Moda Tasarım Programı,
Burdur/ TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/04xk0dc21>

Geleneksel Japon Nakış Sanatı Sashiko'nun Tekstil Yüzey Tasarımı ve Sürdürülebilirlik Bağlamında İncelenmesi

An Examination of the Traditional Japanese Embroidery Art of Sashiko in the Context of Textile Surface Design and Sustainability

ÖZET

Japonya'nın tekstil sanatı Japonya'nın tarihini, estetiğini ve sosyal değerlerini yansıtan, yüzyıllara yayılan zengin ve karmaşık bir kültürel gelenektir. İpeğin hassas dokumasından canlı boyama tekniklerine ve ayrıntılı nakışlara kadar Japon tekstil sanatı, işçiliği, sembolizmi ve güzelliğiyle ünlüdür. Bu sanat formu, Japon yaşamında hem işlevsel hem de törensel amaçlara hizmet ederek hayati bir rol oynamıştır ve dünya çapında çağdaş moda ve tasarımı etkilemeye devam etmektedir. Japonya'nın tekstil sanatını keşfetmek, ülkenin kültürel mirasına, sanatsal yeniliğine ve geleneksel tekniklerin kalıcı mirasına dair içgörü sunar. Bu çalışma, kökeni Edo Dönemi Japonya'sına dayanan Sashiko nakış tekniğinin tarihsel gelişimini, teknik özelliklerini ve çağdaş tekstil tasarımındaki yerini incelemektedir. Başlangıçta fonksiyonel bir ihtiyaç (giysileri güçlendirme ve yamama) olarak ortaya çıkan Sashiko, günümüzde estetik ve sürdürülebilir bir yüzey tasarım yöntemi olarak yeniden popülerlik kazanmıştır. Çalışmada, tekniğin geometrik yapısı, kullanılan malzemeler ve yavaş moda akımındaki rolü analiz edilmektedir. Sashiko, Japonya'nın feodal döneminden günümüze evrilen, fonksiyonellik ile estetiğin kesişim noktasında yer alan bir nakış sanatıdır. Sashiko'nun koşma dikişi temelindeki teknik yapısını, geometrik desen dilini ve Japon kültüründeki "Mottainai" felsefesiyle olan bağını incelemektedir. Sürdürülebilir tasarım metodolojileri içerisinde 'Görünür Onarım' disiplininin kazandığı stratejik değeri ve bu bağlamda Sashiko tekniğinin sunduğu estetik-işlevsel imkânları teorik bir çerçevede irdelemektedir.

Anahtar Kelimeler: Sashiko, Boro, Tekstil Yüzey Tasarımı, Sürdürülebilirlik, Geometrik Desenler.

ABSTRACT

Japanese textile art is a rich and complex cultural tradition spanning centuries, reflecting Japan's history, aesthetics, and social values. From the delicate weaving of silk to vibrant dyeing techniques and intricate embroidery, Japanese textile art is renowned for its craftsmanship, symbolism, and beauty. This art form has played a vital role in Japanese life, serving both functional and ceremonial purposes, and continues to influence contemporary fashion and design worldwide. Exploring Japanese textile art offers insights into the country's cultural heritage, artistic innovation, and the enduring legacy of traditional techniques. This study examines the historical development, technical characteristics, and place in contemporary textile design of the Sashiko embroidery technique, which originated in Edo Period Japan. Initially emerging as a functional necessity (strengthening and patching garments), Sashiko has recently regained popularity as an aesthetic and sustainable surface design method. The study analyzes the geometric structure of the technique, the materials used, and its role in the slow fashion movement. Sashiko is an embroidery art that has evolved from Japan's feudal period to the present day, situated at the intersection of functionality and aesthetics. This study examines the technical structure of Sashiko's running stitch, its geometric pattern language, and its connection to the "Mottainai" philosophy in Japanese culture. It also explores, within a theoretical framework, the strategic value of the 'Visible Repair' discipline within sustainable design methodologies and the aesthetic and functional possibilities offered by the Sashiko technique in this context.

Keywords: Sashiko, Boro, Textile Surface Design, Sustainability, Geometric Patterns.

1. GİRİŞ

Sashiko kelime anlamı olarak "küçük batışlar" veya "küçük delikler" anlamına gelen dikiş hareketini doğru bir şekilde tanımlar. Geleneksel bir Japon el nakış tekniğidir. 17. yüzyılın başlarında, özellikle Japonya'nın kuzeyindeki kırsal bölgelerde, pamuklu kumaşların nadir ve değerli olduğu bir dönemde ortaya çıkmıştır (Briscoe, 2005). Bu teknik, başlangıçta dekoratif bir amaçtan ziyade, yıpranan giysileri onarmak, kumaş katmanlarını birleştirerek ısı yalıtımı sağlamak ve kumaşı daha dayanıklı hale getirmek amacıyla geliştirilmiştir.

Japonya'da yüzyıllar boyu süren iç karışıklık ve savaş evresinin ardından gelen Edo (Tokugawa) dönemi, ülkenin dış dünyadan izole olduğu bir barış ve istikrar süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu dönemde siyasi erk, Edo (günümüz Tokyo'su) merkezli Tokugawa şogunluğu (bakufu) tarafından temsil edilmiştir. Dönemin belirgin özellikleri arasında; altyapı ve ulaşım sistemlerindeki köklü iyileşmelerin yanı sıra, ticaretin ve okuryazarlık oranının artışıyla desteklenen güçlü bir ekonomik büyüme yer almaktadır (Yoshida & Williams, 1994).

Sashiko'nun evrimi, Japonya'nın sınıfsal yapısı ve kaynak kısıtlılığı ile doğrudan ilişkilidir. Edo Dönemi'nde (1603-1868), alt sınıfların ipek giymesi yasaktı ve pamuk üretimi kısıtlıydı. Bu durum, "Boro" (yamalı kumaş) estetiğinin doğmasına neden olmuştur. Aileler, eski kumaş parçalarını Sashiko dikişleriyle bir araya getirerek nesiller boyu kullanılan tekstil ürünleri oluşturmuşlardır (Tanimoto, 2012). Sashiko, yüz yılı aşkın süren iç savaştan sonra artan refah ve barış zamanında kırsal bir ev el sanatı olarak gelişti. Kumaşı daha güçlü hale getirdi, dokusunu iyileştirdi. Meiji Dönemi'ne (1868-1912) geldiğinde Sashiko, özellikle yoğun kar yağışının dış mekân faaliyetlerini durdurduğu kuzeydeki çiftçi topluluklarında temel bir "kış işi" haline gelmiştir. Bu dönemde el dikişi, kırsal ev ekonomisinin sürdürülebilirliği için stratejik bir önem kazanmıştır (Briscoe, 2005). Japonya'nın 19. yüzyılın sonlarından itibaren deneyimlediği radikal siyasi modernleşme, teknik atılımlar ve beraberinde gelen güçlü ekonomik büyüme, toplumsal refah düzeyinde dramatik bir yükselişe zemin hazırlamıştır. Bu endüstriyel dönüşüm, tekstil üretimini standardize ederek seri üretimi mümkün kılmış ve kumaşı ulaşılabilir bir meta haline getirmiştir. Neticede, geniş halk kitleleri için giysileri Sashiko teknikleriyle onarma ve katmanlama zorunluluğu ortadan kalkmış "hayatta kalma stratejisi" olma özelliğini yitirerek, yerini modernleşmenin getirdiği yeni tüketim alışkanlıklarına bırakmıştır. Ancak bu değişim sadece pratik bir vazgeçiş değil, aynı zamanda psikolojik bir kırılmadır. Bir dönem "yokluktan doğan yaratıcılığın" simgesi olan yamalı kumaşlar, modernleşen Japon toplumunun bir kesimi için geçmişin yoksulluk hatıralarını canlandıran, aile tarihindeki mahrumiyeti temsil eden ve bu nedenle damgalanan utanç verici nesnelere dönüşmüştür. Kolektif hafızadaki bu "yoksulluk kanıtı" algısı, Sashiko ve onarmanın bir süre göz ardı edilmesine ve ancak modern sanat dünyasının bu dokuları birer "sanat objesi" olarak yeniden keşfetmesiyle itibarını geri kazanmasına neden olmuştur (Austin'den aktaran Özkurt ve Ögüt, 2025).

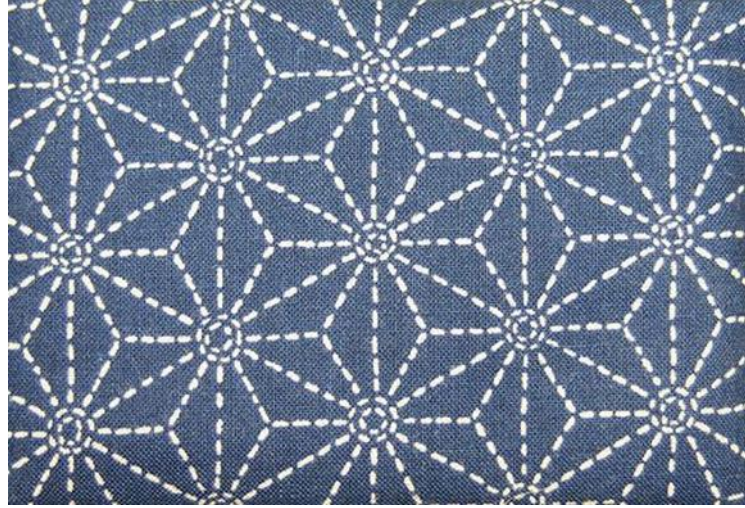
Sashiko nakış tekniği; keten, kenevir ve rami gibi doğal liflerin yoğun emekle elle eğrildiği, dokunduğu ve boyandığı bir dönemde, tekstil ürünlerinin ömrünü azamiye çıkararak hayati bir yöntem olarak ortaya çıkmıştır. Bu teknik, sunduğu ısı yalıtımı ve yüzey dayanıklılığı sayesinde, kısıtlı kaynakların en verimli şekilde kullanıldığı bir döngüsel ekonomi modeli oluşturmuştur. Sashiko ile işlenen kumaşlar, katı bir hiyerarşiyi takip eden uzun bir yaşam döngüsüne sahipti. Önce dayanıklı bir iş kıyafeti olarak tasarlanır, aşınmaya başladığında çanta veya önlüğe dönüştürülür, en nihayetinde ise parçalanana dek temizlik bezi olarak hizmet verirdi. Bu süreçte her dikiş darbesi, kumaşı sadece onarmakla kalmaz, aynı zamanda katmanlar arasında hava hapsedişini sağlayarak termal bir bariyer oluştururdu (Briscoe, 2005). Günümüzde Sashiko, 'onarım sanatı' olarak tekstil endüstrisindeki atık sorununa bir çözüm önerisi sunmaktadır. Hızlı moda tüketimine karşı bir duruş sergileyen bu teknik, görünür onarım (visible mending) akımının öncüsü haline gelmiştir.

"Sashiko, bir nesneyi kusurlarıyla birlikte kabul etme ve onu estetik bir değer katarak iyileştirme felsefesi olan Wabi-Sabi'nin tekstildeki somutlaşmış halidir." (Marrone, 2021).

2. SASHİKO TEKNİK ÖZELLİKLERİ VE UYGULAMA YÖNTEMLERİ

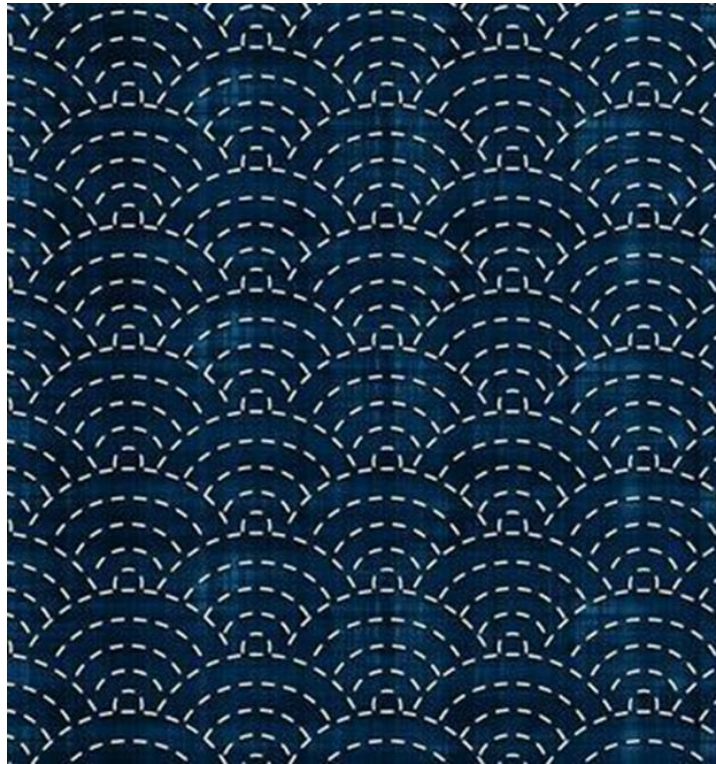
Sashiko desenleri, rastgele seçilmiş süslemeler değil; her biri Japon folklorunda ve doğa gözleminde derin anlamlar taşıyan matematiksel dizilimlerdir. Tekstil yüzey tasarımında bu desenler, izleyici üzerinde psikolojik bir ritim ve denge algısı yaratır.

Asano-ha (Kenevir yaprağı) deseni (şekil 1); Sashiko'nun en ikonik motiflerinden biridir. Altıgen bir yapı üzerine kurulan bu geometrik form, kenevir bitkisinin hızlı büyüme özelliğini simgeler. Asano-ha deseni, tekstil yüzeyinde sadece görsel bir derinlik yaratmakla kalmaz, aynı zamanda dikişlerin kesişme noktaları sayesinde kumaşın gerilme direncini en üst düzeye çıkarır (Roberts, 2018). Geleneksel Sashiko sanatında bebek giysileri için tercih edilen Asano-ha (kenevir yaprağı) motifi, kenevirin doğadaki hızlı ve dirençli büyüme karakterini temsil eder. Bu desenin kullanımı, çocukların da kenevir bitkisi gibi hastaliksız, güçlü ve süratle büyümesi yönündeki kültürel temenninin sembolik bir ifadesidir (Takano, 2015).

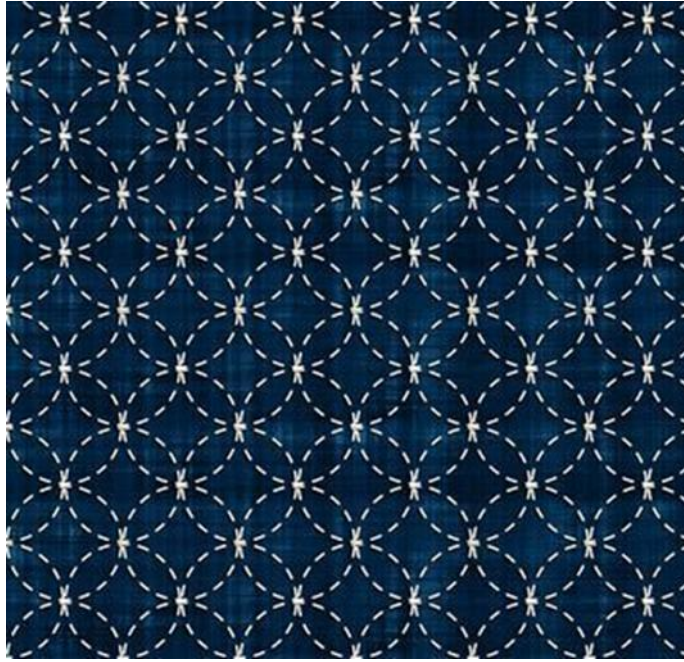
Şekil 1. Sashiko tekniği ile Asano-ha (kenevir yaprağı) deseni (URL 1).

Seigaiha deseni (şekil 2); üst üste binen yarım dairelerden oluşur. Sonsuzluğu ve huzuru temsil eder. Yüzey tasarımında süreklilik ilkesini vurgulamak için kullanılır.

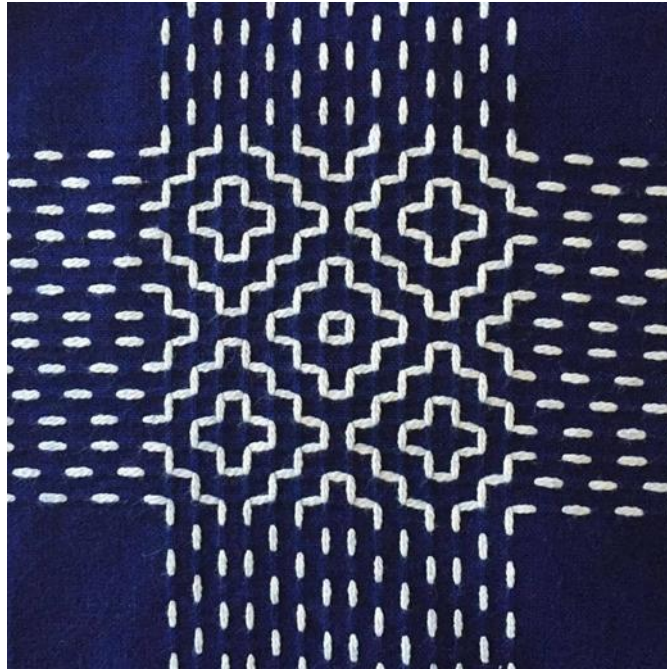
Şekil 2. Sashiko tekniği ile seigaiha deseni (URL 2).

Shippo-tsunagi (Yedi Hazine) deseni (şekil 3); kesişen dairelerin oluşturduğu bu motif, uyum ve barışı temsil eder. Tasarımda "negatif alan" ve "pozitif alan" dengesinin en iyi örneklerinden biridir (Tanimoto, 2012).

Şekil 3. Sashiko tekniği ile Shippo-tsunagi (Yedi Hazine) deseni (URL 3).

Hitomezashi deseni (şekil 4); ızgara tabanlı, dikey ve yatay dikişlerin kesişimiyle oluşan, kumaşın mukavemetini artıran yoğun bir dikiş stildir (Yang, 2020).

Şekil 4. Sashiko tekniği ile Hitomezashi deseni (URL 4).

Şekil 5. Sashiko teknikli iş kıyafeti, Chieko Hori Koleksiyonu, YUZA- MACHI (Bariscoe, 2005).

Şekil 5'te 19. Yüzyılın sonlarına ait Yamagata Eyaletinde bulunan bir erkek iş kıyafeti (noragi) yer almaktadır. İki kat çivit mavisi pamuktan yapılmış olup, yüzeyinde spiral desen (raimon) görülmektedir. İş kıyafetleri eski kimonolardan kesilerek yapılmıştır.

3. BORO ESTETİĞİ

Eski bir Japon felsefesi Wabi-Sabi' de en basit haliyle (Batı'da tam bir karşılığı olmasa da) kusurluluk ve geçicilikte güzellik olarak tanımlanır. Yaşlanma sürecini takdir etmemizi ister. Benzer şekilde malzemeler atılmak yerine geri kazanılmalı ve yeniden kullanılmalıdır. Daha geniş anlamda Wabi-Sabi dünyaya bakış açısıdır (Bariscoe, 2005). Wabi-Sabi felsefesi ile Boro estetiği arasındaki bağ, "ruh ve beden" ilişkisine benzetilebilir. Wabi-Sabi bu işin düşünsel zeminini oluştururken, Boro bu felsefenin somut, dokunulabilir bir kanıtıdır. Wabi-Sabi, mükemmeliyetçiliğin aksine kusurluluğun, geçiciliğin ve yaşanmışlığın içindeki derin güzelliği savunur. Bu bakış açısı, Boro tekstillerinde hayat bulur; bir giysinin üzerindeki yamalar, aşınmalar ve renk solmaları gizlenmesi gereken birer hata değil, aksine o nesnenin hayatta kalma mücadelesini ve tarihini anlatan kıymetli izlerdir.

Boro, malzemeyi atmak yerine geri kazanma ilkesiyle Wabi-Sabi'nin "yaşlanma sürecini takdir etme" öğretisini birleştirir. Bir kumaş ne kadar çok Sashiko dikişleriyle onarırsa, o kadar çok yaşanmışlık biriktirir ve felsefi anlamda o kadar güzelleşir. Sonuç olarak Boro, Wabi-Sabi'nin "hiçbir şey bitmiş değildir, hiçbir şey mükemmel değildir ve hiçbir şey kalıcı değildir" ilkesinin tekstil yüzeyindeki en dürüst ve estetik dışavurumudur.

Şekil 6. Boro ve Sashiko tekniği ile onarılan iş kıyafeti, Chieko Hori Koleksiyonu, Yuza- Machi (Bariscoe, 2005).

Şekil 6'da 20. yüzyılın başlarında Tohoku bölgesinde kullanılan geleneksel bir iş ceketini (noragi) örneği, Sashiko'nun Boro estetiğiyle bir giysiyi nasıl yıllarca hayatta tuttuğunu somut bir şekilde ortaya koyar. Ceket hem içten hem de dıştan Sashiko dikişleriyle yoğun bir şekilde yamalanmıştır. Bu durum, giysinin sadece yırtılan yerlerinin kapatılmadığını, aynı zamanda tüm yüzeyinin dikişlerle yeniden inşa edilerek güçlendirildiğini gösterir. Koyu indigo (çivit mavisi) rengindeki ceket, üretiminden sonra defalarca tadilat görmüştür. Ceketin bazı bölümleri düz indigo ipliklerle o kadar sık dikilmiştir ki, yüzey artık sadece kumaş değil, iplik ve yamalardan oluşan kompozit bir yapı halini almıştır. Antika Sashiko örneklerinde en dikkat çekici nokta zaman algısıdır. Tıpkı yama işi yorganlarda olduğu gibi, bir ceket oluşturulan kumaş parçaları, üzerindeki dikişlerden çok daha eski olabilir. Bu durum, değerli kumaş parçalarının nesiller boyu saklandığını, biriktirildiğini ve en sonunda bir giysiyi onarmak için "yeni" bir dikişle bir araya getirildiğini kanıtlar.

4. SASHİKO VE BORO TEKNİKLERİNİN GÜNÜMÜZDEKİ YERİ

İnsanlık varoluşundan itibaren içinde bulunduğu sosyo-politik ve teknik ekosistemdeki her türlü dönüşüme yüksek bir esneklikle uyum sağlamıştır. Bu adaptasyon becerisi, sanatsal üretim metodolojilerinin de mutasyona uğramasına ve "hibrit (melez)" karakterli yeni bir estetik dilin doğmasına zemin hazırlamıştır (Tokgöz Gün, 2021). Özellikle Japonya örneğinde; el emeğinin kutsallığına dayalı kadim zanaat geleneğinin, modernizmin dayattığı seri üretim ve hazır nesne anlayışıyla girdiği etkileşim, sanat tarihindeki en radikal ontolojik kırılmalardan birini temsil eder.

Japonya'nın ekonomik ve siyasi modernleşmesiyle birlikte, Boro ve Sashiko bir dönem yoksulluğun ve mahrumiyetin simgesi olarak görülmüş, toplumsal hafızada utanç verici birer nesneye dönüşmüştür. Ancak günümüzde bu bakış açısı, sürdürülebilirlik ve etik tüketim ekseninde tam tersine evrilerek bir yüksek sanat statüsü kazanmıştır (Marrone, 2021). Sashiko, günümüzde özellikle "Sürdürülebilir Moda" ve "Yavaş Moda" akımlarının önemli bir parçası haline gelmiştir. Bir giysinin kusurlarını gizlemek yerine, bu kusurları sanatsal bir dikişle vurgulayan "görünür onarım" tekniği olarak dünya çapında ilgi görmektedir.

Günümüzde moda ve tekstil ürünleri son derece uygun maliyetli ve erişilebilir hale gelmiştir. Hızlı modanın cezbedici akımına kapılan kitlelerin büyük bir çoğunluğu için giysileri onarmak artık çekiciliğini yitirmiş bir eylemdir. Peki, bu zahmete neden girilmelidir? Bu sorunun yanıtı yalnızca etik değil, aynı zamanda çevresel bir zorunluluktur. Onarım yöntemleri enerji, ham madde ve su tüketiminin azaltılmasında kritik bir rol oynayabilir. Bu zanaat temelli uygulama, aynı zamanda toplumun derinliklerine sinsi bir biçimde nüfuz eden 'kullan-at kültürü'ne karşı bir direniş/tepki olarak da değerlendirilebilir. Hasar görmüş giysi ve tekstilleri onarmak, gündelik nesnelere kurduğumuz ilişkiyi yeniden yapılandırmak için önemli bir fırsattır. Bu süreç başlangıçta göz korkutucu görünse de eksik bir düğmeyi dikmek, bir lekeyi çıkarmak, bir astarı düzeltmek, bir pantolon paçasını baskılamak veya bir

deliği yamalamak kadar yalın müdahalelerle gerçekleştirilebilir. İngiliz sosyolog Jonathan Chapman, Duygusal Açıdan Dayanıklı Tasarım (Emotionally Durable Design) adlı eserinde konuyu şöyle temellendirir: “Duygusal açıdan dayanıklı tasarım, bireyler ile maddi nesnelere arasında daha derin ve sürdürülebilir bir bağ kurma fikrini merkezine alır. Buradaki nihai hedef, tüketiciler ile ürünler arasındaki ilişkinin kalıcılığını artırarak, kaynak tüketimini ve atık miktarını minimize etmektir (2005). Lüks moda markaları ve çağdaş tekstil sanatçıları, Sashiko’yu hem otantik bir değer hem de bir yüzey manipülasyon yöntemi olarak kullanmaktadır. Tasarımcılar, lazer kesim veya makine nakışı ile Sashiko efektini taklit etseler de el yapımı Sashiko'nun düzensizliğindeki "insani dokunuş" (Wabi-Sabi), ürünün pazar değerini artıran en önemli unsurdur (Gale & Kaur, 2004).

5. SASHİKO VE BORO TEKNİKLERİ İLE DENEYSSEL TASARIMLAR

Sashiko'nun estetik başarısı, kullanılan malzemelerin kimyasal ve fiziksel uyumuna dayanır. Doğal İndigo (Sukumo) boyalı kumaşların antibakteriyel özellikleri ve böcek kovucu etkisi, Japonya'nın nemli ikliminde işlevsel bir avantaj sağlamıştır. Sürtünme karşı mukavemet gösteren pamuk ipliğinin büküm yapısı, dikişlerin kumaş yüzeyinde kaymasını engeller. Bu durum, özellikle denim ve ağır kanvas kumaşlarda yüzeyin yapısal bir bütünlük kazanmasını sağlar (Wada, 2002).

Araştırma kapsamında geleneksel indigo boyalı tekstiller ve çağdaş denim yüzeyler sentezlenerek, Sashiko ve Boro tekniklerinin uygulandığı dört adet deneysel tasarım hayata geçirilmiştir. Uygulama sürecinde, atık tekstil parçaları Sashiko'nun karakteristik 'koşma dikişi' (running stitch) yöntemiyle bir araya getirilmiş; bu doğrultuda 'görünür onarım' (visible mending) disiplini, tasarımların estetik ve yapısal dilini belirleyen temel unsur olarak konumlandırılmıştır (Şekil 7-8).

Şekil 7. Yazar tarafından hazırlanan deneysel tasarımlar.

Şekil 8. Yazar tarafından hazırlanan deneysel tasarımlar.

6. SONUÇ

Sashiko, tekstil yüzey tasarımında bir onarım yönteminden daha fazlasıdır; o bir duygusal dayanıklılık manifestosudur. Modern "hızlı moda" sisteminin aksine Sashiko, kusurları gizlemek yerine onları vurgular. Boro (görünür onarım) yaklaşımı, kullanıcı ile nesne arasında derin bir bağ kurarak tüketim döngüsünü yavaşlatır. Gelecekte, dijital üretim yöntemlerinin bu geleneksel el işçiliği algoritmalarıyla birleşmesi, tekstil tasarımında hem estetik hem de fonksiyonel yeni kapılar açacaktır.

Japonya'nın tekstil sanatı, ülkenin sanatsal yaratıcılığının ve kültürel derinliğinin bir kanıtıdır. Karmaşık teknikleri, anlamlı motifleri ve tarihsel önemi hem geleneksel zanaatkarlara hem de modern yaratıcılara ilham vermeye devam ediyor. Japonya korumayı inovasyonla dengeledikçe, tekstil mirası küresel sanatsal manzaranın hayati bir parçası olmaya devam ediyor ve işçiliğini takdir eden herkese zamansız güzellik ve kültürel anlayış sunuyor.

Sashiko ve onunla ayrılmaz bir bütün oluşturan Boro estetiği, yüzyıllar süren sessiz bir dönüşümün ardından bugün küresel tekstil literatüründe devrimsel bir etik ve estetik paradigma olarak durmaktadır. Bu çalışma göstermiştir ki Sashiko sadece bir onarım tekniği değil, aynı zamanda Japon kültürünün derinliklerine kök salmış olan Mottainai (israf etmeme) ve Wabi-Sabi (kusurluluğun güzelliği) felsefelerinin somut birer dışavurumudur. Edo ve Meiji dönemlerinde yoksulluk ve kaynak kısıtlılığı nedeniyle zorunluluktan doğan bu hayatta kalma sanatı, modern çağda hızlı modanın (fast-fashion) yarattığı çevresel tahribata ve kimliksizleşmeye karşı en güçlü yavaş moda (slow fashion) manifestolarından biri haline gelmiştir. Bir zamanlar toplumsal hafızada yoksulluğun nişanesi olarak görülen ve gizlenmeye çalışılan yamalı dokular, günümüzde görünür onarım (visible mending) akımıyla birlikte, ürünün değerini artıran sanatsal birer kimlik ve etik tüketim belgesi niteliği kazanmıştır. Deneysel tasarım aşamasında da gözlemlendiği üzere, Sashiko'nun sunduğu geometrik disiplin ve Boro'nun serbest yüzey kurgusu, denim gibi dayanıklı çağdaş malzemelerle birleştiğinde hem yapısal mukavemeti artırmakta hem de tekstil yüzeyine üç boyutlu bir doku derinliği katmaktadır. Bu bağlamda, Jonathan Chapman'ın "Duygusal Açısından Dayanıklı Tasarım" teorisiyle paralellik gösteren bu teknikler, kullanıcı ile giysi arasında duygusal bir bağ kurarak eşyanın atılma süresini ertelemekte ve tekstil atığı sorununa zanaat temelli, sürdürülebilir bir çözüm sunmaktadır.

Sonuç olarak Sashiko, geçmişin bilgeliğini geleceğin tasarım diliyle hibritleyen bir köprü görevi görmektedir. Dijitalleşen dünyada insani dokunuşun ve yaşanmışlığın bir lüks haline geldiği tasarım evreninde, Sashiko'nun sunduğu bu zamansız estetik, sadece bir süsleme yöntemi olarak kalmayacak; döngüsel ekonomi modellerinin, ekosantrik tasarım yaklaşımlarının ve bilinçli tüketim farkındalığının merkezinde yer almaya devam edecektir. Japonya'nın bu kadim mirası, koruma ve inovasyon arasındaki hassas dengeyi kurabilen tasarımcılar için, tüketim odaklı bir dünyadan üretim ve onarım odaklı bir dünyaya geçişin en estetik rotasını çizmektedir.

KAYNAKÇA

- Austin, J. (2019). *Threadbare: The social history of Japanese Boro*, Selvedge.
- Briscoe, S. (2005). *Ultimate Sashiko Sourcebook: Patterns, Projects, and Inspirations*. Interweave Press.
- Chapman, J. (2005). *Emotionally Durable Design: Objects, Experiences and Empathy*, Abingdon on Thames: Routledge,
- Gale, C., & Kaur, J. (2004). *The Textile Book*. Berg Publishers.
- Marrone, E. (2021). *The Art of Repair: Keep and Mend*. London: Blue Star Press.
- Özkurt, G., Ögüt, L. (2025). Boro Tekstil Tekniklerinin Günümüz İleri Dönüşüm Uygulamalarındaki Yeri. *ArtDE Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3, (s.67-80).
- Roberts, A. (2018). Evolution of Japanese Textiles: From Utility to Art. *Journal of Textile History*, 22(1), 12-29.
- Tanimoto, S. (2012). *Traditional Japanese Embroidery: Techniques and Designs*. Kodansha International.
- Takano H. (2015). *Japanese Quilting: Sashiko*, Batsford Publications.
- Tokgöz Gün, F. (2021). The Place and Importance of Hybridity in Arts and Crafts and Arts Nouveau Art Movements. *Premium E-Journal of Social Sciences*, 5, Sayı 15, 394 -405, <http://dx.doi.org/pejoss.2152>
- Yang, J. (2020). Geometrical Analysis of Hitomezashi Patterns in Textile Design. *Journal of Asian Design*, 14(2), 45-58.
- Yoshida, S. & Williams, D. (1994). *Riches from rags: Saki-ori & other recycling traditions in Japanese rural clothing*. San Francisco Craft and Folk-Art Museum
- Wada, Y. I. (2002). *Memory on Cloth: Shibori Now*. Kodansha USA.

İnternet Kaynakları

- URL 1. <https://tr.pinterest.com/pin/356839970455053572/>
- URL 2. <https://tr.pinterest.com/pin/51509989481283282/>
- URL 3. <https://tr.pinterest.com/pin/288441551154868603/>
- URL 4. <https://tr.pinterest.com/pin/5207355811269302/>